

CALENDAR TEATRAL

Noiembrie

5 noiembrie – Actorul român de teatru și film **Constantin Codrescu** împlinește 70 de ani (vezi textul referitor la sărbătorirea sa, în corpul revistei).

11 noiembrie – 210 ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului maghiar **Katona József** (m. 16 aprilie 1830). Tragedia sa *Banul Bánk* (1821), inspirată din istoria medievală a Ungariei și dedicată luptei patrioților maghiari pentru independența țării, operă impresionantă prin construcție și tensiune dramatică, a fost considerată cea mai importantă dramă națională a Ungariei. Anterior acestei creații, Katona a semnat adaptări și traduceri de melodrame, romane istorice și sentimentale.

17 noiembrie – 100 de ani de la nașterea actorului, regizorului și profesorului de actorie american de origine austriacă **Lee Strasberg** (m. 17 februarie 1982). În 1931 a înființat la New York trupa avangardistă Group Theatre, la care a lucrat până în 1937. Din 1948 a condus cunoscutul Actors' Studio din New York, fiind un neobosit căutător de noi talente actricești. A fost influențat de metoda stanislavskiană de lucru cu actorii.

21 noiembrie – 190 de ani de la moartea prozatorului și dramaturgului german **Heinrich von Kleist** (n. 18 octombrie 1777), întemeietorul nuvelei germane. Opera sa de puternică tensiune tragică, generată de conflictul între adevărul lăuntric și realitatea evenimentelor exterioare, opune armoniei clasice pasionalitatea și demonia romantică (dramele *Penthesilea* și *Bătălia lui Arminius*, 1808; *Käthchen din Heilbroon* și *Prințul de Homburg*, 1810). A scris și comedii de caracter și situație, dintre care se remarcă *Amphitryon* (1807) și *Ulciorul sfârâmat* (1811), ultima fiind considerată o capodoperă a literaturii dramatice universale.

26 noiembrie – 105 ani de la nașterea actorului român de teatru și film **George Vraca** (m. 17 aprilie 1964). Încă din 1919, George Vraca s-a impus

pe prima scenă a țării prin creațiile sale dramatice exprimate în registrul complex al unui stil de joc precumpănitor romantic. Datele fizice armonioase, ca și dicția ireproșabilă, l-au transformat într-un interpret de excepție al teatrului românesc și universal. A fost un neîntrecut talmăcitor al partiturilor shakespeariene din *Romeo și Julieta*, *Hamlet*, *Richard al III-lea*, cărora le-a insuflat patetism dramatic și sensul unei tulburătoare sensibilități moderne. Grație talentului și fotogeniei cu totul deosebite s-a remarcat și în filme (*Datorie și sacrificiu*, *Lia*, *Televiziune*, *Se aprind făclile*, *Tudor*).

Decembrie

7 decembrie – 200 de ani de la nașterea dramaturgului și actorului austriac **Johann Nepomuk Nestroy** (m. 25 mai 1862). Supranumit „Aristofanul vienez”, Nestroy a scris feerii, parodii, farse, vodeviluri și comedii de o vervă satirică mușcătoare, în tradiția scenei vieneze (*Spiritul rău Lumpazivagabundus*, 1833; *La parter și la primul etaj*, 1838; *Vrea să-și facă cheful*, 1842; *Sfâșiatul*, 1844; *Libertate la Târgul Cucului*), cultivând poanta, calamburul, echivocul.

11 decembrie – 200 de ani de la nașterea dramaturgului german **Christian Dietrich Grabbe** (m. 12 septembrie 1836). Grabbe a fost, alături de G. Büchner, un exponent important al dramei realiste germane din secolul al XIX-lea. A scris piese de factură romantică și cu accente satirice (*Don Juan și Faust*, 1827), orientate ulterior spre o viziune realistă și violentă, în care forțele istoriei și mișcările maselor umane hotărăsc inexorabil destinele eroilor (*Napoleon sau Cele o sută de zile*, 1831; *Hannibal*, 1835). Este revendicat de expresioniști ca precursor.

– 30 de ani de la moartea actorului român **Miluță Gheorghiu** (n. 1897 la Iași). Cunoscut mai ales prin rolurile în travesti din comediiile lui V. Alecsandri (seria *Chirițelor*), Miluță Gheorghiu a reînviat școala moldovenească de comedie prin încercarea tuturor modalităților de comic, de la jocul pur al mascaradei la clasicitatea molièrescă, de la dezlănțuirea de carnaval la grotescul elaborat, de la caricatură la parodie.

16 decembrie – 120 de ani de la nașterea comedialografului român **I. Valjan** (m. 29 aprilie 1960). Dotat cu un subtil spirit de observație și plin de vervă, Valjan s-a specializat în piesa de un act, fără intrigă stufoasă, susținută doar de o conversație delicată (*Ce știa satul*, 1912; *Nodul gordian*, *Lacrima*, 1920; *Fata morgana*, 1927). Cele mai multe dintre lucrările sale dramatice au fost puse în scenă în perioada interbelică, unele constituindu-se într-o satiră vioaie la adresa oamenilor de afaceri

și a politicianilor vremii (*Generația de sacrificiu*, 1935), altele relatând tulburătoare procese de conștiință (*Lumina*, 1921) sau dezbătând probleme etice (*Vedenia*, 1932).

22 decembrie – 155 de ani de la inaugurarea **Teatrului cel Mare** din Iași cu spectacolul *Clarisse Harlow* de Clairville și Guillard, reprezentație prezentată de o trupă franceză.

24 decembrie – 210 ani de la nașterea dramaturgului francez **Augustin-Eugène Scribe** (m. 20 februarie 1861). A scris singur și în colaborare peste 400 de piese și librete de operă și operetă. Lucrările sale au fost remarcate datorită tehnicii dramatice caracterizate prin intriga ingenioasă și acțiunea bine condusă, lipsită însă de adâncime psihologică (*Pretendent fără voie*, 1810; *Bertrand și Raton*, 1833; *Paharul cu apă*, 1840; *Un lanț*, 1841; *Adrienne Lecouvreur*, 1849).

27 decembrie – 185 de ani de la primul spectacol în limba română: **Mirtil și Hloe** de Florian (dramatizare după S. Gessner). Reprezentația, jucată de diletanți îndrumați de Gh. Asachi, a avut loc la Iași, în casele hatmanului Costache Ghica.

Corina GUGU

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu“

